

12585.
Sp

N° 49

1787, 9.

DE

S P O N S O R I B V S
I V R I S G E N T I V M

P R O L V S I O

O R A T I O N I

P R O F E S S I O N I S I V R I S E X T R A O R D I N A R I A E

S O L L E M N I T E R A D E V N D A E C A V S S A

A. D. XXVI SEPTEMBR. A. C. MDCCCLXXXVII

R E C I T A N D A E

P R A E M I S I T

C H R I S T I A N V S D A N I E L E R H A R D V S

A R T. L I B E R. M. E T I. V. D O C T O R S A C R I P A L A T H C O M E S I V D I C H P R O V. L V S A T

I N F. A D E S S O R C V R I A E I N P R O V. S V P R E M. E T C O N S I S T O R

E C C L E S. L I P S. A D V O C

L I P S I A E

E X O F F I C I N A B R E I T K O P F I A

*Herrn Doctor Boße
Seniori des Schoepferstuhls*

DE

SPONSORIBVS

IVRIS GENTIVM

IVRIS GENTIVM

PROLVISIO

GRATIONI

PROFESSIONIS IVRIS EXTRAORDINARIAE

SOLEMNITER AGENDAE CAUSAE

A. D. MDCCLXXII

RECTAE

CHRISTIANVS DANIEL ERHARDVS

ET

ET OFFICINA ERHARDVS

*Heinrich Döberl
Königliche Hofbibliothek*

VI

DE
SPONSORIBVS
IVRIS GENTIVM

SECTIO I

Ex quo; discussa barbariae et inueteratarum de com-
mentio Pontificis et Imperatoris Romani orbis ter-
rarum dominio opinionum caligine, philosophiae lux etiam
in iure gentium fulgere coepit, noua inter Europae popu-
los negotia publica tractandi, lites componendi, foederaque
pangendi orta est ratio, a formulis iuris Ciuilis atque Cano-
nici quondam vsitatis plane diuersa, et liberarum ciuitatum
iuribus, et saeculi nostri moribus magis adcommodata. In
quorum quidem negotiorum, quae recentiore aetate necessi-
tas pariter atque vtilitas commendauit, ac multiplex vsus
frequentauit, natura atque indole inuestiganda, neglecta
legum ciuiliu[m], et antiquorum morum institutorumque simi-
litudine, animu[m] aduertat necessè est ad leges istas aeter-
nas et vniuersas, quae natura duce cognoscuntur, ipsis re-
rum publice gerendarum argumentis, et diuersis liberarum
gentium consiliis adplicandas. Hic vero de iure gentium
scribendi mos cum haud omnibus adrideat, aliis nihil nisi
facta quaerentibus, aliis sine adcurata publicorum negotio-
rum cognitione tantum philosophantibus, larga in omnibus
huius disciplinae partibus messis est relicta iis, qui, cum argu-
mentum de iure stillicidiorum, de glande legenda, et huius
A 2 farinae

farinae alia infinitis disputationibus ad taedium vsque tractata et exhausta esse videant, grauius quoddam, minusque tritum atque peruulgatum sibi sumendum arbitrantur, in quo studium cum fructu collocent, ingenique vires exerceant. Quibus equidem causis adductus nonnihil de illis conuentionibus, quibus ab aliquot inde saeculis inter gentes Europae de sanctitate foederum ictorum ab alia gente fides interponitur, quod genus vulgo venire solet *guarantiarum* nomine, barbaro illo quidem, sed etiam illis, quibus ceteroqui laus elegantiae et latini sermonis venerum summo iure tribuitur, vt Io. Iac. Mascouio ^(a), familiari, differere constitui, eo potissimum consilio, vt, quae a viris doctis, qui in hoc loco exponendo commentationem occuparunt, Viro Illustrissimo Dieter. Henr. Lud. L. B. ab Ompteda ^(b) et Scheidemantelio ^(c) laudatis, siue omissa, siue minus adcurate fuerint disputata, ea supplere, digerere, ac diligentius definire conarer. Omnis vero de toto hoc genere disputatio tribus partibus commode absolui poterit, quarum prima in pacti illius notione definienda, altera in iuribus, quae inde originem ducunt, constituendis, tertia denique in modo, illa iura acquirendi, exercendi et amittendi explicando versabitur. Etenim ab instituto nostro nimis alienum esse videtur, longam de variis modis, quibus veteres gentes pactis inter se initis firmamentum addere solebant, historiam praemittere, praesertim cum ab Henr. Cocceii ^(d), Frid. Lud. Waldnero ^(e), Io. Chr. Guil. Ste-

(a) Mascouius *Diff. de iure foederum* in *S. R. Imp. §. XI. et Princ. Iur. Publ. Imp. Rom. Germ. Lib. VI. cap. IV. §. 12.* et passim alibi.

(b) Ompteda *Litteratur des gesammten sowohl natürllichen, als positiven Voelkerrechts Tom. II. pag. 594. seq.*

(c) Scheidemantelii *Repertorium des deutschen Staats- und Lehn-*

rechts sub voc. *Garantie* Vol. II pag. 156.

(d) Cocceii *Diff. de guarantia pacis, Exercitatt. Vol. II. n. XXXI. pag. 597.*

(e) Waldnerus de *Freundstein Comment. de firmamentis conuentionum publicarum Giesae Cattor. 1709. cap. I. — X. XII. et XIII.*

Steckio, Viro Perillustr. (*) et Petr. Iof. Neyronio (g) nobis iam otium factum fit. Omnia vero exempla interpositae ab aliis gentibus fidei, ad maius firmamentum conuentionibus publicis adiiciendum, ab initio saeculi quintidecimi vsque ad nostram aetatem enumerare, prorsus superuacaneum esset, huiusque prolusionis angustias excederet.

Ingrediendi autem mihi ipsius argumenti tractationem primum sese offert vox ista, qua hoc conuentionum genus et in tabulis pactorum publicorum, et a scriptoribus iuris gentium solet insigniri, cuius ambigua significatio multis in hoc genere erroribus, et notionum toto caelo diuersarum perturbationibus occasionem praebuit. Quam ob rem, vt in hac re definienda paullo adcuratius versetur, de origine et significato barbarae vocis, *Guarantia*, ante omnia quaedam praemittamus. Est vero hoc nomen originis Germanicae, et deriuandum a voce Gothica *Uuar*, Germanica *War*, quae certum, tutum indicat, inde *warmachen*, teste Christ. Gottl. Haltausio (h), est confirmare. Sic in diplomate A. cloIdLx apud Potgiesserum (i) legimus: *und heft dat mit erem gedanen ede beuestiget und wargemacket*, unde *Wara*, custodia, argumento versus a Schiltero (k) ex Ottfridi Euangelii laudati:

Si sualium sine uuara.

hi (Magi) quaerebant eius (Iesu) protectionem, et waeren, gewaehren, certum facere, tutum praestare ratione possessionis, vt Haltausius (l) et Georg. Henischius docent, (m) a quo deriuandum,

A 3

Ge-

(f) *Versuche über einige erhebliche Gegenstände, welche auf den Dienst des Staats Einfluss haben.* (Frkf. et Lips. 1772.) n. V. p. 48 — 62.

(g) *Essay historique et politique sur les garanties et en général sur les diuerses méthodes des anciens et des nations modernes de l'Europe d'assurer les traités publics.* Gott. 1777. Sect. I. II. p. 5 — 82.

(h) Haltaus *Glossar. Germ. mediae aevi* voc. *War*.

(i) Potgiesser *comm. de Statu seruorum mantiff.* n. XXVI. p. 936.

(k) Schilteri *Thesaur. Antiq. Germ.* Tom. III. p. 836.

(l) Haltaus sub voce *waeren*.

(m) Henisch *Thesaur. lingu. et sapientiae german.* sub voce *gewaehren*.

Gewarer, *Geware*, *Gewara*, de quibus Haltausius (*), addita terminatione latina, *Gewarandia*, *Gwarandia*, uti legitur apud Schilterum (°) in diplomate Badensi A. c̄l̄ccc̄lxxvii. quod Francogalli mutarunt in vocem, *Garantie*. Indicarunt vero maiores nostri vocabulo *Gewaeht* omnem alicuius rei adfertionem et promissionem, quod adparet ex diplomate Henrici, Ducis Silesiae, dato Vratislaviae c̄l̄ccc̄xxiv. exhibito a Chrph. Seydelio (°), in quo legimus: *promissum*, quod vulgari-ter *gewaeht* dicitur, id quod confirmat Adelungius (1), Vir Illustris, qui in statutis Bremensibus vocem, *gewaehten*, adhiberi ait, pro iureiurando se obstringere; deinde securitatem praestitam pro certitudine alicuius facti, teste Cangio (°), qui Prouinciales dicere *Guarentya* pro teste narrat, et Haltausio (°); tum euictionis praestandae pro securitate possessionis promissionem; denique possessionem ipsam (°). Eadem ratione *guarandiam*, *warantiam*, *guarandisiam* tum securitatem, tum protectionem et defensionem significare in tabulis pactionum, et apud scriptores medii aevi animaduertimus, praecipue vero usitatum fuisse inuenimus in promissione de euictione praestanda. Sic enim Westphalenius (°) exhibet documentum A. c̄l̄ccc̄cliv. in quo legimus: *pro euictionis cautione*, quod vulgari-ter *Warantia* dicitur, et Haltausius (*), Cangius (°), Adelungius (°), alique plures in eo significato huic uerbo tribuendo consentiunt. At enim vero cum ea praecipue aetate, ob

(n) Haltaus sub voc. *Geware* Vol. I. pag. 702. *gewarer* pag. 706.

(o) Schilteri *Thef. Antiq. Germ.* Tom. III. p. 825.

(p) Seydelii *tract. de processu forens. in Siles. praecipue Vratislau.* p. 13.

(q) Adclung *Versuch eines vollständigen grammatisch kritischen Woerterbuchs der hochdeutschen Mundart* voc. *wahr*, *gewahr*.

(r) Du Fresne *Glossar.* sub voc. *Warantus*.

(s) Haltaus sub voc. *Geware* *Gloss.* T. I. pag. 705. c.)

(t) Haltaus d. l.

(v) a Westphalen *Monum. Rev. Cimbr.* Tom. III. pag. 1633.

(x) Haltaus *Glossar.* Tom. I. pag. 710.

(y) Du Fresne Vol. III. p. 908.

(z) Adclung *deutsches Woerterbuch* Tom. II. pag. 627.

ob nexum beneficiarium vsitatum, iura principum in ditiones suas non distinguerentur ab iis, quae ob dominium, quod dicunt directum, et ob praediorum possessionem priuatis quoque tribui possunt, hic modus securitatis praestandae possessionis causa, vti plures iuris priuati formulae, in negotiis quoque publicis fuit adhibitus. Cum vero plerumque in pactis pacis pangendae causa initis de securitate mutua possessionis terrarum antea turbatae ageretur, non solum omnia, quae securitatis et stabiliendae pacis causa fiebant, nomine *Guarantiae* venerunt, sed ii quoque, qui fidem suam quocumque modo in his negotiis interposuerunt, *warendi, warranti, warentatores, varentes, garandi, guaranti, garendizatores, et conseruatores* dicti fuerunt. Quem varium horum verborum in publicis negotiis vsum vt cognitum habeamus, propterea necessarium esse videtur, ne in eorum errores incidamus, qui, vt Cocceii, omnes modos confirmandi pacta gentium, quia vno hoc vocabulo *guarantiae* ab antiquis comprehendebantur, ad quamdam principiorum, quibus contineantur, communionem reducendos esse iudicarunt, vel quoties *warrantos* nominatos in diplomatis inueniunt, toties idem pactum, quale hodie vsu viget, hoc vocabulo denominari existimant, id quod factum est ab eo, qui omnium postremus hoc argumentum fuit persecutus, Scheidemantelio (*), qui, loco quodam legum Normannicarum (**) alisque aliorum documentorum apud Ludewigium (b) deceptus, non dubitavit adserere, rationem interponendae apud gentes fidei non esse nouum negotium, cum tamen luce meridiana clarius sit, in illis locis
 nulla

(a) Scheidemantel in *Repertorio* voc. *garantie* Part. I. pag. 157.

(b) Si enim quis terram sibi in vadium traditam alii tradiderit in foedum tenens super hoc ad *Guarantum* vocare poterit traditorem. qui eam sibi tenetur *Garantizare, vel excambiare*. Qui, si terra ipsa *garantizare* uoluerit, super se eius defensio-

nem suscipiet, et si succubuerit, ad valorem excambiiabit *garantizato*.

(c) Ludewig *Reliquiae MStor.* Tom. VII. pag. 358. et Tom. I. p. 48. *Wir wollen auch solcher Güter ihre rechte gewere sien, als weher recht ist, als dicke, als on dies noidt sien wirdt, ane geverde.*

nulla alia de re, nisi de euiçtione ob possessionem terrarum quarundam praestanda, esse sermonem. Nos quidem, vt ab eiusmodi erroribus nobis caueamus, non ad verborum sonum adtendemus, sed potius ex ipsa huius pacti indole rem accuratius et diligentius explicare instituemus.

Multa ante initium saeculi quintidecimi pacta esse inita, foederibusque gentium adiecta, quae *guarantiarum* nomine circumferebantur, nemo erit, qui negare sustineat; sed de illis nulla iam quaestio instituitur, quippe quae a natura et constitutione accessoriorum huius generis pactorum, quae hodie frequenter occurrunt, plane abhorrent. Vt enim faceam sollempne, quo ad foedera seruanda sese obstrinxerunt principes, iusiurandum, vt praeteream consuetudinem, qua censuris, quas vocabant, seu poenis ecclesiasticis, a Pontifice irrogandis, si foedus ab ipsis violatum fuerit, sese subiciebant, cuius rei testimonium ex formula pacti Cameraensis, a. d. v. Aug. MDXXIX a Carolo V. Imperatore cum Francisco I. Franciae rege initi, quod apud Dumontium legimus^(d), exhibuit Mablius^(e), vt nihil denique dicam de obsidibus atque pignoribus datis, et eiusmodi aliis, quibus maiores firmamentum addere conabantur foederibus, et quae omnia nomine *guarantiarum* celebrabantur; ne illi quidem, qui ad nostros proxime accedunt, veteres pacis conseruatores, de quibus Mablius^(f), et Steckius^(g) disserunt, eodem, quo hodie solent principes, modo sese obligabant.

(d) Dumont *Corps diplomatique* Tom. IV. P. II. p. 7.

(e) Mably *Droit public de l'Europe*. Tom. I. pag. 172. Edit. Genè. 1764. *Ces princes en cas de contravention se soumettent aux Excommunications, Coercitions et censures ecclesiastiques, jusqu'à l'invocation du bras séculier inclusivement; et constituent leurs Procureurs in forma Camerae Apostolicae, pour comparoir*

en leurs noms en Cour de Rome, par-devant Notre Saint Pere le Pape, ou les auditeurs de la Rose, et subir volontairement la condamnation et la fulmination desdites censures.

(f) Mably *Droit public de l'Europe* Tom. I. Chap. 3. p. 171.

(g) Steck *Verjuche* p. 50 — 60. et *Diss. de guarantia pacis. foederumue vel. ergo pertuff.* Hal. 1756. Cap. II. n. 1.

gabant. Erant enim isti clientes et ciuitates subiectae alterutri paciscentium, quae pactis a principe suo initis ita accedere solebant, vt, si iste promissis non steterit, nulla habita fidei ipsi datae ratione, auxilium alteri parti contra eundem ferendum, vel litteris singularibus, Francogallis *scellées*, dictis, quales a Philippo Burgundico et ab Iprarum ciuitate^(f), occasione pacis Siluanectensis a Maximiliano I. Imperatore et eius filio Philippo eum Carolo VIII. rege Franciae a. d. xxiiii. Mai. c. lxxxviii. datas, exhibet Dumontius, vel nominum subscriptione promitterent. Quae res originem debet nexui clientelari, quo isto tempore omnes fere Europae populi continebantur. Ea enim tempestate cum vasalli ipsaeque ciuitates in omnibus fere regnis eadem gauderent libertate, qua adhuc hodie vtuntur Germaniae ordines; cum ius belli gerendi iis nondum esset ademptum, facile fieri poterat, vt princeps a suis vasallis ad foedera cum aliis contracta sancte seruanda vi et armis cogeretur. Eo vero modo non alius populus de eiusmodi conuentionibus obser-

(f) Dumont Corps Dipl. Tom. III. P. 2. pag. 309. seq. *Savoir faisons, que nous desirans de tous nos pouvoirs obeir a nosdits Seigneurs; considerant aussi les grands biens, que la ditte Paix au cas, que par la grace de Dieu elle seroit bien gardée et entretenue, pourront auenir aux Paix et Sujets de nos dits Seigneurs et les maux, qui au contraire par la rupture et l'infraction d'icelle s'en ensuiuroient, auons à notre Assemblée pour ce faite des plus notables Bourgeois et Manans de la dite Ville en nombre suffisant, representans toute la communauté d'icelle, promis et curé par certes scellées du Scel de la dite Communauté, promettons et jurons d'entretenir, et faire*

entretenir le dit Traité en tous et chacuns les Points et Articles y contenus; et s' il étoit contrevenu par nosdits Seigneurs Roi des Romains, et Archiduc son fils, — nous en ce cas serons tenus et auons promis d'abandonner et delaisser nosdits Seigneurs et chacun d'eux, et devons audit cas sauveur, aide et assistance à icelui Roi Tres-Chrétien nôtredit tres Souverain Seigneur, ainsi et par la manière, que nosdits Seigneurs, par leursdites lettres nous ont commandé et ordonné de faire; et à cette fin, esdits cas de Contrevenion et rupture nous ont tenus et tiennent dechargés desdits sermens, que nous leur devons etc.

B

obseruandis fidem suam interposuit, sed ipse populus, principis paciscentis imperio subiectus, eiusque primores id quod princeps promiserat, fide data ratum habuerunt. Sed formula ciuitatum, quam barbaries introduxerat, recentiori tempore mutata, cum pleraque regna magis absoluto dominatui subessent, ideoque vasalli neque amplius fatis tuti, nec fatis potentes pactorum conseruatores viderentur, factum est, vt ab iis gentibus, quae pacti alicuius confirmationem atque securitatem optarent, vnus pluresue alii principes rogarentur, vt conuentionis inter ipsas initae fidem fusciperent, qui, cum ob late dominandi lubidinem negotiis aliorum sese immiscere cuperent, hoc munus arduum lubentissime fuscipere solebant. Ad eiusmodi vero sponsonem primos omnium vocatos fuisse Principes Electores et reliquos Imperii Germanici ordines, foederis confirmandi causa, a.d. xxxii. Sept. A. clolxv. a Maximiliano Imperatore cum Ludouico XII. rege Franciae contra Venetos initi^(g), contendit Neyronius^(h) contra Mablium⁽ⁱ⁾, qui carmen pacti Bloefensis, anno sequenti ab iisdem initi, primum exemplum esse conicit, quo princeps extraneus loco conseruatoris fuerit adscitus. Sed exemplum a Neyronio adlatum magis ad illum veterem morem, quo vasalli ad pacem conseruandam sese obstrinxerunt, accedere mihi videtur. Principes enim Electores, ceterique Imperii ordines cum beneficiario nexu essent Maximiliano obligati, Mablius, qui certe hoc foedus non ignorauit, illud inter documenta nouae consuetudinis referre non potuit, eam ob causam, quia principes Imperii ratione Maximiliani, qui hoc ipsum foedus, imploratus a summo Pontifice, vt supremus ecclesiae Romanae defensor, ideoque tamquam Imperator Romanus, iniit^(k), sponforibus

ex-

(g) Dumont Tom. IV. P. 1. p. 58.

(h) *Essay sur les garanties* pag. 97.(i) Mably *Droit public de l'Europe* T. I. p. 179.

(k) Dumont Tom. IV. part. I. p. 58. Quod cum Sanctissimus Dominus noster Julius Papa II. per nos ante dictos marchionem et Sistaricensem,

extraneis non adnumerandos esse existimavit. Igitur consultius esse videtur, cum Mablio statuere, formulam illam, foederi Bloefensi adiectam, primum esse indubitatae fidei documentum, quo princeps *diversos* pacti gentium sponserit nominetur.

A quo quidem tempore cum reges ac principes Europaei foederibus, necessitudinibus, mutuis commodis atque utilitatibus, et in primis metu crescentis potentiae, monstroso illo succedente tempore ingeniorum luxuriantium foetu, diversimode inter se iuncti atque colligati externa aliarum rerumpublicarum negotia magis magisque curare inciperent, atque hinc, praeter alia instituta, etiam hic mos obtineret, ut vnus pluresue principes, qui prolapsae latinitatis nomine *mediatores*, rectius vero et purius conciliatores vocantur, lites aliorum componere studerent ⁽ⁿ⁾, iique, non quidem, ut Stienius aliique putant, necessario, cum illud conciliandi studium humanitatis sit, plerumque tamen, pacis eorum opera compositae conseruationem fideiubendo in se susciperent, factum est, ut illa pacta gentium foedere accessorio confirmandi consuetudo ab aliquot inde saeculis ita vulgaretur, ut nulla fere pax, neque aliud alicuius momenti foedus iniretur, quin vnus pluresue principes fidem suam interponerent. Vnde cum multa eaque insignia iura, et ipsorum pacifcentium, et fidem suam interponentium nascentur, operae sane pretium est, in pacti istius notionem accurate inquirere, idque ab aliis diuersisque conventionibus diligenter distinguere. Cum enim nostro potissimum

B 2 tem-

sem, et alios, ac etiam Breuibz Apostolicis, Serenissimos atque Excessos Principes, Maximilianum Romanorum et Ludovicum Francorum reges repetitis vicibus instantissime monuerit, ut tanquam veri et devoti filii ecclesiae vellent Sanctitati suae totis viribus assistere — Quare ipsi aequam

de his considerationem, ut par est, habentes atque assiduo ante oculos praepponentes, quantum Apostolicae Sedi, (quae ipsos Protectoris et primi Filii loco semper habuit), debeant rel.

(n) Stievens *Europaisches Hofcaerimoniel* P. IV. cap. III. p. 329. 335.

tempore, quando gentes conuentionem aliquam sua fide muniunt atque confirmant, non semper definiantur omnia iura, omnesque obligationes, quae illa pactione sponsor in se suscipit, sed saepissime foederis icti sponsor talem se omnino profiteatur, vti factum est in illis de fide, pro seruanda pace Teschinenti ab Imperatrice Russorum et Rege Franciae pacifcentibus obstricta, tabulis (°): ex rei ipsius natura, et mente antiquorum eiusmodi pactorum sponsonis notio accuratissime est definienda.

Ac mea quidem sententia esse videtur ista sponso, promissio gentis liberae de pacti ab aliis initi obseruatione omnimodo tuenda. Quae definitio propterea mihi maxime adridet, tum, quia omni ambiguitate caret, tum, quia omnia ea contineri existimo, quae ad naturam et constitutionem huius pacti pertinere censentur. Quas vero definitiones complures iuris gentium scriptores exhibuerunt, eae fere omnes nec satis accurate, nec satis perspicue istam notionem exprimere videntur. Vlr. Obrechtus (°) pacis sponso-
forem

(o) *Es haben Ihro Kayserliche Majestaet aller Reussen und Ihro Allerchristlichste Majestaet darauf, bey Hoehstderoesselben einstimmigen Wunsche die oeffentliche Ruhe zu beschaetigen, sehr gerne das Mittel ergriffen, welches einzig und allein zu einem so heilsamen Entzweck abziehlet. Und da Hoehstderoesselben uns zu dem Ende bevollmaechtiget; so erklaeren wir Endes unterzeichnete Bevollmaechtigte Hoehstgedachter Ihrer Majestaeten, die wir die Stelle der Vermittler zur Wiederherstellung des Friedens vertreten, und versichern durch gegenwaertige Aelte, kraft habender Vollmaechten, das Ihro Kayserliche Majestaet aller Reussen und Ihro Allerchristlichste Majestaet den am heutigen Tage zwischen Ihro Ma-*

jestaaet der Kayserin-Koenigin und Ihro Majestaet dem Koenige von Preussen geschlossenen Friedens-Tractat, seinem ganzen Inhalt nach, uebß den besondern Conuentionen, und den Separat-Artikeln, besondern und Separat Aelte, welche demselben angehaenget sind und einen Theil desselben ausmachen, ingleichen alle in demselben enthaltene Bedingungen, Clauseln und Zusagen in besser Form garantiren, und das Hoehstgedachte Ihro Kayserliche Majestaet aller Reussen und Ihro Allerchristlichste Majestaet annoch besondere Ratificationen ueber diese Garantie-Aelte werden ausfertigen und ueberliefern lassen.

(p) Vlr. Obrechtus *sponsor pacis* Cap. II. §. 1. in *Academ. p. 143.*

forem esse dicit, qui alieno nomine pacem, vel pactum seruatum iri promiserit, quem Cocceii (q), Vlricus Huberus (r), Wolfius (s), Carpouius (t) aliique fuerunt secuti. At enim vero haec finitio valet ad rem intricandam magis, quam extricandam. Ecquid enim illud est, aliquem promittere, pactum seruatum iri? Nullo modo hoc in se recipere sponsor potest, cum praeuidere nequeat, an alteruter pacifcentium fidem datam sit seruaturus. Deinde cum auxilii promisso contra eum, qui pactum violaturus sit, quae cuique huius generis sponsoni inest, ista definitione non sit comprehensa, mancam eam esse vagamque, nemo sane infiriabitur. Propius videntur ad rem accessisse sectatores Sam. Pufendorffii (v), qui dicit, esse modum cauendi securitati pacis, dum alii fidem interponant, conuenta utrinque seruatum iri, cui veluti fideiufsoni implicitum sit foedus circa ferendum auxilium illi, qui contra pacta inuaditur, aduersus iniuriae auctorem. Quocum conueniant Nic. Hier. Gundlingius (x), Io. Iac. Masco- uius (y), et quidam alii. Sed eam quoque obscuram esse, nec rei satis adcommodatam, quis est, quin statim intelligat? Illud vero mirari subit, recentissimum iuris gentium scriptorem, Georg. Frid. Martensium, minus subtiliter, quam superiores, in eo pacto definiendo esse versatum, qui in eo loco, quem inscripsit *de garantia pacis* (z), his verbis usus est: *ad firmandam pacis possessionumque securitatem magis magisque nouiori aetate inua- luit, cum, ut ipsi belligerantes inuicem inter se ditionum suarum ga- rantiam susciperent, quae clausula fere ad naturam foederis defensui accedit, tum ut separatis eum in finem adiunctis articulis exterarum gentes*

B 3

pacif-

(q) Cocceii *Diff. de guarandia pa- cis* Sect. IV. § 6.

(r) Vlric. Huberus *de iure Civit. L. III. Sect. IV. Cap. III. n. 26.*

(s) Christ. L. B. de Wolf *iur gentium methodo scientifica pertractatum* § 442 p. 362.

(t) Iac. Carpou *Progr. de iure fideiufsonis principum, quam Galli appel- lant Garantie* (Vinar. 1745.) §. 3. p. 5.

(v) Pufendorff *Iur Nat. et Gent. Tom. II. Lib. VIII. cap. VIII. §. 7.* pag. 466. edit. Mascou.

(x) Gundling *Iur Nat. et Gent. Cap. XXIV. §. 45.*

(y) Mascouius *Diff. de iure foede- rum in S. R. Imperio* §. XI.

(z) Martens *primae lineae iuris gen- tium practici* Gott. 1785. p. 239. seq.

*paciscentibus, aut alterutri eorum, garantiam pacis praesent. Haec quidem garantia eo tendit, ut, ubi quis belligerantium pacem violauerit, is qui garantiam suscepit, a passo monitus vires cum ipso coniungat, ut alter ad satisfaciendum adigatur. Nam, ut silentio praetermittam, nunquam belligerantes dici pro iis, qui pacem pangunt, non solum obseura est haec definitio, sed miscuit quoque ille, quae maxime inter se differunt. Quis enim, ubi de sponfione pacis dicendum est, sermonem instituet de illis foederibus, quibus populi sibi inuicem auxilium pro tuenda possessione ditionum suarum promittunt? Decepit vero et Martensium, et alios anceps illa garantiae vox, quae in eiusmodi foederibus, mutuae defensionis causa initis, adhiberi solet, ob veterem, cuius supra (a) mentionem fecimus, eius significatum, qui est, promissio tuendae possessionis. Sed mirum est, eos non vidisse, plane diversum esse pactum principale, quale est foedus tuendarum finium causa initum, a pacto adiecto, cuius generis est sponfio pro pacto, ab aliis inito, seruando suscepta. Quod si enim pace ipsa sibi inuicem factam tectam promittant ditionum suarum possessionem, id ab illis tamquam paciscentibus, non vero quasi sponsoribus agitur. Itaque ista ditionum tuendarum suscepta sponfio ad illud pacis firmamentum, quod a sponfione petitur, plane non pertinet, nec ullam cum isto habet similitudinem, et in iure gentium ibi eius mentio est iniicienda, ubi de foederibus defensionis causa initis sermo instituitur. Singularia enim foedera defendendarum finium causa a gentibus Europae esse inita, quis ignorat? In quibus quidem vox garantiae, sed plane alio significato, quam quo in nostro argumento fieri solet, vsurpatur, uti exemplo esse potest *Art. II. foederis A. cl. lxxxiv. ab Imperatrice Russorum cum Borussiae rege initi, quod apud Moserum (b) legitur. In idem**

(a) Pag. VI. et VII.

(b) Moser *Versuch des neuesten Europaischen Voelkerrechts in Friedens- und Kriegs-Zeiten. Tom. VIII.*

p. 226. 227. Les Hautes Parties contractantes, proferant pour première règle et pour base du système politique de cette Alliance, d'affermir solidement,

idem cum Martensio vitium incidit Io. Aug. Vlricus, (c) qui, vbi de cautionibus et firmamentis, quae accedere possint pactis publicis, loquitur, guarantiam esse dicit, *pactum publicum, quo gens genti promittit auxilium bellicum contra illum, cui in mentem venerit, ius aliquod illius, in primis passitium, violare.* Quae quidem descriptio omnia genera foederum, defensionis causa initorum, comprehendit, sponsonis naturam vero, quae, vti iam demonstravimus, potissimum in eo cernitur, vt alii pacto accedat, nullo modo exprimit. Vellem equidem, vt omnes in hoc argumento tractando secuti fuissent Io. Iac. Moserum, qui, cum alias magis industria, quam subtilitate excellat, sponsonem pacis et aliorum foederum, ab aliis pactis gentium, praecipue vero ab illa ditionum tuendarum sponsonem, quam singulari capite tractavit, adcuratissime distinxit. Quod vero in nostra definitione non expressimus promissionem sponsonis de eo armis tuendo, qui laesus fuerit contra leges pacto expressas ab altero pacifcentium: hoc obeam causam fecimus, quia verbis *omni modo*, etiam hanc pacti tuendi viam comprehendi existimauimus. Docet vero nos haec sponsonis pactorum inter gentes notio, eam differre non solum

ment, pour le bien du Genre humain, la tranquillité générale, se réservant en conséquence, d'un côté, la liberté, de conclure même à l'avenir, d'autres Traités avec des Puissances, qui, loin de porter par leur union quelque préjudice et empêchement à l'objet principal de celui-ci, y pourront encore donner plus de force et d'efficacité; Elles s'obligent d'un autre côté, à ne point prendre d'engagement contraire au présent Traité, auquel Elles sont convenues d'un commun accord d'invoiter et d'admettre d'autres Cours, qui seront animées des mêmes sentiments; voulant non seulement ne rien faire, mais même empêcher de tout leur pouvoir, qu'il soit rien fait, ni directement, ni indirectement, de quel-

que manière que ce soit, qui puisse leur nuire et être contraire à cet engagement mutuel; et, pour donner plus de force à cette Alliance, Elles s'engagent à se garantir réciproquement, et se garantissent en effet l'un à l'autre, de la manière la plus forte et sans exception, tous les Etats, Principautés, Comtés, Seigneuries, Provinces, Territoires et Villes, qu'Elles possèdent actuellement en Europe, lors de la conclusion de ce Traité, et à se maintenir et se défendre avec toutes leurs forces, contre qui que ce soit, dans la paisible et entière possession de leurs sus-dits Etats.

(c) Vlrich Init. Philos. Iust. S. 609. seq.

lum ab eo, de quo modo locuti sumus, foederum genere, cui etiam *guarantiae* nomen vulgo tribui solet, sed ab aliis quoque pactis, vt a fideiussione. Fideiussor enim spondet, sese praestitutum esse id, quod alter praestare debet, si ipse praestare vel non possit, vel nolit. Sponsor pacti iuris gentium non ipse, quod alter promisit, praestare, sed eum, qui pactum violauerit, ad illud obseruandum, si opus fuerit, etiam vi se adacturum promittit. Quod idcirco monendum erat, quia multi fuerunt, qui haec duo pacta inter se confunderent, vt i Waldnero, Carpouio aliisque factum esse constat. Atque haec quidem de sponsoribus iuris gentium hactenus reliquis, quae ad absolendum argumentum spectant, in aliud tempus occasionemque referuatis.

Haec praefari, et loco speciminis cuiusdam, libelli super hocce argumento fortasse cum viris doctis aliquando communicandi, in praesentia litteris prodere lubuit, vt indiceremus sollemnia, quibus more institutoque maiorum nobis auspiciandum est munus a Serenissimo Duce Electore Saxoniae, Friderico Augusto, ius extra ordinem in hac alma litterarum vniuersitate profitendi, munificentissime in nos collatum. Dictus est huic sollemnitati dies xxvi. Sept. quo oratione *de iuriconsulto philosopho* in auditorio iuriconsultorum publice recitanda, et piis pro salute Principis nostri, ac Patris Patriae Indulgentissimi, totaque domo Augusta, nec non pro Illustrissimis atque Excellentissimis Principis nostri Administris, academiae nostrae curatoribus atque moderatoribus sapientissimis, votis nuncupandis, prouinciam nobis demandatam adnuente deo auspiciabimur. Quam sollemnitatem vt quam plurimi sua praesentia celebrent, cum vehementer optemus, humanissimis precibus rogamus Rectorem Academiae Magnificum, Comites Illustrissimos, vtriusque reipublicae Proceres Grauiissimos, Commilitones denique Generosissimos atque Humanissimos, velint in societatem gaudii nostri benivole venire, et hoc humanitatis officio luculentum fauoris in nos sui documentum edere. P. P. in vniuersitate litterarum Lipsica Dom. XVI. post Trin. A. C. cl. lxxvii.

ULB Halle

3

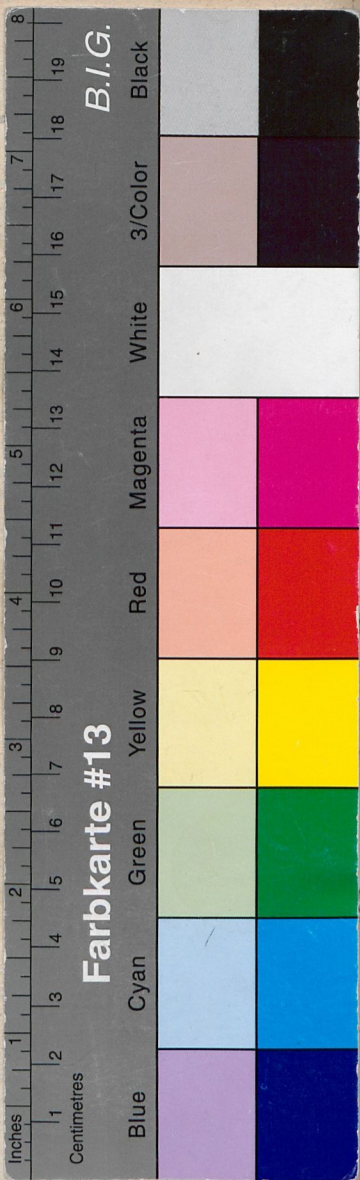
003 335 402

gb.

12185.
Sp

N 49

1787,9.

DE

SPONSORIBVS
IVRIS GENTIVM

PROLVSIO

ORATIONI

PROFESSIONIS IVRIS EXTRAORDINARIAE

SOLLEMNITER ADEVNDAE CAVSSA

A. D. XXVI SEPTEMBR. A. C. MDCCCLXXXVII

RECITANDAE

PRAEMISIT

CHRISTIANVS DANIEL ERHARDVS

ART. LIBER. M. ET I. V. DOCTOR SACRI PALATHI COMES IVDICII PROV. LVSAT
INF. ADSESSOR CVRIAE IN PROV. SVREM. ET CONSISTOR
ECCLES. LIPS. ADVOC

LIPSIAE

EX OFFICINA BREITKOPFIA

*Herrn Doctor Bose
Seniori des Schoepferstuhls*